

Zakon sprečava nepravilnosti u raspodjeli

KADA OPCINSKA KOMISIJA IMA PRAVO ZABRANITI PRIMJENU PRAVILNIKA O RASPODJELI ČISTOG PRIHODA I DOHODAKA?

Sadašnji sistem raspodjele omogućuje da privredne organizacije i ustanove, u okviru postavljenih općih zakonskih principa i smjernica, vrše raspodjelu čistog prihoda na lične dohotke i fondove na osnovu samostalno utvrđenih osnova i mjerila. Međutim, u sistemu postoje i određeni oblici društvenog usmjeravanja radnih kolektiva u cilju usklajivanja njihove političke raspodjele s postavljenim društvenim kriterijumom i općim interesima zajednice. Zbog toga je Savezna narodna skupština na svom zasjedanju od 7. travnja i donijela Zakon koji treba da spriječi dalje ekscese u oblasti raspodjele. U cilju izvršenja propisa i provođenja u život načela raspodjele prema radu u privrednim organizacijama i ustanovama prema Zakonu o obrazovanju komisija za provođenje propisa o raspodjeli čistog prihoda, treba najhitnije osnovati općinske, republike i saveznu komisiju.

Što se ovim Zakonom predviđa u komuni?

Općinske komisije za provođenje propisa o raspodjeli čistog prihoda dužne su da privrednim organizacijama i ustanovama pružaju situacione savjete, da s njima suraduju, uskladjuju njihov rad i organiziraju zajedničke dogovore i razmjenu iskustava radi osiguranja pravilne raspodjele na osnovu pravilnika.

Ako općinska komisija utvrdi nepravilnosti u primjeni propisa o raspodjeli čistog prihoda u privrednicima ili njihovoj primjeni, zahtjevat će njihovo otklanjanje. Ova komisija može privremeno obustaviti primjenu pravilnika, odnosno namjeravano raspodjelu dohotka. Međutim, ako privredne organizacije ne usvoje zahtjev općinske komisije, konačno rješenje donosi republička komisija, ali dotle ipak ostaje na snazi zabrana izdata od općinske komisije.

Zbog čega je donesen ovaj Zakon?

Posljednjih mjeseci pokazuje se potreba za određenjem društvenih kriterijuma u raspodjeli čistog prihoda koji bi prije svega radnim kolektivima mogli služiti kao bliža orijentacija pri utvrđivanju odnosa u raspodjeli. S druge strane, nužna elastičnost propisa o raspodjeli i društvenih mjerila raspodjele zahtjeva stalnu, organizovaniju i efikasniju društvenu aktivnost u provođenju određene politike raspodjele uskladjeni s društvenim interesima na osnovu jedinstvenih stavova o osnovama i mjerilima raspodjele i odnosima. Kakve treba ostvariti u raspodjeli koja je potrebna, naročito dotle dok se učvrsti primjena načela raspodjele.

Početkom mjeseca u radom komisija ne sužava se, međutim, polje aktivnosti vijeća proizvodnja da podnudi raspodjelu. Naprotiv, može se očekivati njihova veća aktivnost, naročito na osnovu materijala kojim im komisiji obavljene podnose.

Zakonom, koji će stupiti na snagu polovinom ovog mjeseca, predviđa se i mogućnost osnivanja komisija po grupacijama privrednih organizacija ili granama. One treba da omoguće dobrovoljno usklajivanje kriterijima i mjerila raspodjele između srodnih privrednih organizacija.

P. K.

Sjednica Narodnog odbora općine Drniš

Povoljno kretanje razvoja privrede drniške komune

Prošle subote sastali su se odbornici drniške općine na zajedničkoj i odvojenim sjednicama obaju vijeća. Na dnevnom je redu, pored ostalog, bilo donošenje društvenog plana i budžeta Narodnog odbora općine; odluke o osnivanju fonda za društveni standard i fonda za putove; rješenja o izboru članova novih savjeta, komisije za izradu Statuta NOO, osnivanju električnog poduzeća, gradskih knjižnica i gradskog muzeja u Drnišu.

Obrazlažući odbornicima privredni sektor, kod poduzeća »Radnik« u Drnišu i »Univerzal« u Siveriću.

Na osnovu zadataka i smjernica u razvoju privrede očekuje se da će ukupna vrijednost proizvodnje porasti s 4.052 milijuna dinara, ili za 23,6 posto. Predviđa se vrlo značajan porast narodnog dohotka za 31,5 posto, što bi uslovilo povećanje tog dohotka po stanovniku s 56.000 na 75.650 dinara, ili za 35,2 posto. Investiciona ulaganja u visini od 441 milijuna predviđaju se za privredne oblasti, a 433 milijuna dinara u neprivredne, uglavnom, industriju, poljoprivredu, komunalnu izgradnju, školstvo, zdravstvo i socijalnu zaštitu.

U poljoprivredi nastavlja se kampanja u povećanju površina zasijanim visokorodnim sortama pšenice i hibridnim kukuruza pa se očekuje povećanje vrijednosti proizvodnje za oko 6,4 posto. U oblasti industrije naročito se povećanje očekuje kod poduzeća »Dalmacija-plastika« i »Kamenolom«. Poljoprivredna proizvodnja uslijed nepovoljnih klimatskih prilika u 1961. godini porasla je samo oko 12 posto.

Porast industrijske proizvodnje u prošloj godini bio je niži od svih ostalih privrednih grana. Proizvodnja uglejena opala je za 6,7 posto, boksita za 9,8, a duhanja preko 25 posto. Osjetno povećanje galerijskih proizvoda i proizvoda brizgane robe započelo je kod poduzeća »Dalmacija-plastika« te vrlo solidna ostvarenja kod poduzeća »Kamenolom«. Poljoprivredna proizvodnja uslijed nepovoljnih klimatskih prilika u 1961. godini porasla je samo oko 12 posto.

Povećani robni fondovi i povećana kupovna moć stanovništva uvjetovala je povećanje prometa u trgovini u realnom obimu za 11 posto. Ukupna vrijednost zanatske proizvodnje i usluga povećana je prema prethodnoj godini za 112 posto, što predstavlja najznačajnije povećanje kod svih privrednih grana. Povećanje vrijednosti uslijedilo je isključivo u verzal proširuje proizvodnju e-

naš intervju

Govori potpredsjednik Republičkog vijeća sindikata Hrvatske drug Ante Roje

Novi sistem raspodjele i položaj čovjeka u proizvodnji

Što je po vašem mišljenju najvažniji preduvjet za ostvarivanje načela — svakome prema radu prilikom raspodjele dohotka unutar radnih kolektiva.

Da bi se dohodak dijelio po načelu svakome prema radu, treba prije svega stvarati takve materijalne odnose u samoj bazi, u kolektivu, u radnoj zajednici, koliko već svojim unutrašnjim djelovanjem tvješavaju to pitanje. U tom pogledu imaju pozitivnih iskustava i dobrih metoda, ali često i takvih, koje su nepristupačne radniku jer su rezultat zamršenog tehnokratskog izračunavanja jedne grupe ljudi, bez učešća radnika. No tamo, gdje su politički faktori — Savez komunista i sindikat — bili nosioci aktivnosti kolektiva na utvrđivanju koncepcija i na konkretnoj osnovi principa, za utvrđivanje položaja kolektiva, stvoreni su mnogo bolji uvjeti za primjenu načela svakome prema radu. U takvima uvjetima nosioci razvijata proizvodnog snaga i proširene reprodukcije su sve više radni ljudi, jer tu leži njihov najveći interes. Taj je interes probudjen; on se osjeća svagdje. Ima mnogo primjera, koji ukazuju na to da se radni ljudi iz kolektiva odriču momentalno većih zarada da bi osigurali bolju isuštvarjnjicu odvajajući za investicije, za proširenu reprodukciju.

Međutim, valja reći da takvi uvjeti nisu stvoreni svagdje, a za to postoje i objektivni razlozi kod jednog broja kolektiva. Ništa, nai, svagdje stvorene objektivnosti da ciljena proizvoda

nosioci svoga rada, oni neposredno osjećaju i teško i slabosti u privredovanju i zato još više utječu na njihovo otklanjanje.

Kako se to u svakodnevnoj praktici odražava na način gospodarenja i na zainteresiranost za perspektivu kolektiva kao cjeline?

Svjesni toga da imaju pravo na raspodjelu ne samo onog dijela ukupnog dohotka, koji ide na njihove osobne dohotke, nego i onoga dijela kojim mijenjaju uvjete svoga rada, radnici su sve više zainteresirani kakvi će se rezultati postići trošenjem upravo toga dijela. Njih sve više zanima kakva će, naime, biti upotreba onoga dijela dohotka, koji ide na proizvodnu reprodukciju i društveni standard. Oni kod toga više ocjenjuju perspektivu svoga kolektiva, a to dačke nitje stimuliraju — to je gospodarenje. U takvima uvjetima nosioci razvijata proizvodnog snaga i proširene reprodukcije su sve više radni ljudi, jer tu leži njihov najveći interes. Taj je interes probudjen; on se osjeća svagdje. Ima mnogo primjera, koji ukazuju na to da se radni ljudi iz kolektiva odriču momentalno većih zarada da bi osigurali bolju isuštvarjnjicu odvajajući za investicije, za proširenu reprodukciju.

Međutim, valja reći da takvi uvjeti nisu stvoreni svagdje, a za to postoje i objektivni razlozi kod jednog broja kolektiva. Ništa, nai, svagdje stvorene objektivnosti da ciljena proizvoda

bude mjerilo za utvrđivanje kvantuma rada, a kamati i doprinosi budžetima se u mnogim poduzećima plaćaju iz »kazana« cijelog poduzeća. Nije se još raščinilo, tko s kalkvima sredstvima stvara dohodak, i kalkve prema tome ima obaveze. Razumljivo je da ona su tako neekonomski postavljeni odnosi uvjetovali nejednaku položaj ekonomskih jedinica u privredovanju i nejednaku raspodjelu osobnih dohodaka na pojedince. Zbog toga i dolazi do anomalija u raspodjeli dohotka između radnih jedinica. Ponegdje upravo to rada težnje za birokratskim miješanjem u zadržavanju prava radnih ljudi, od stava uprave poduzeća, tebičice kao jedini način da se te slabosti istoklone.

M. M.

Koje je po vašem mišljenju najbolji put da se te birokratske težnje i shvaćanja istoklone?

Treba priznati da uzroci privremenih slabosti nisu u osnovi u sistemu ni u nesposobnosti radnih kolektiva da vide gdje je njihov interes. Slabosti su u tome što politički faktori u prvom redu sindikat i Savez komunista, u jednom dijelu kolektiva, nisu shvatili o kakvom se novom položaju radnika u stvari radi. U velikom dijelu poduzeća zbog pomajnjavanja ideološko-političkog rada, još uvijek se ne dočiva da ove promjene ne znače samo materijalno stimuliranje, putem akorda, norme ili sličnog stimulativnog nagradivanja, već da je riječ o takvom položaju radnika u kojem on postaje nosilac cijelokupnog dohotka. Ako se ne radi na stvaranju uvjeta za utvrđivanje dohotka za čitav organizam poduzeća, a nemani odgovarajućeg političkog rada, tada nema ni uvjeta za političko odlučivanje o raspodjeli dohotka. Ako se ne ostvare uvjeti da cijene, kamati, doprinosi fondovima, odnosno budžetima budu oni faktori koji će odrediti položaj radnika i ako se ne raščiste drugi materijalni odnosi unutar poduzeća, tada će biti smetnji u realizaciji načela — svakome prema radu. Zbog bojaznji da se poduzeće raspodjeljom dohotka po ekonomskim jedinicama ne bi atomiziralo ide se ponegdje ka kompromisnim rješenjima tako da se na ekonomische jedinice prenesu bar minimalna sredstva, odnosno raspola-

Štafeta mladosti, koja je sa pozdravima drugu Titu za njegov 70. rođendan krenula prešlog tjedna iz Jesenice, stiže u Šibenik iz Zadra u subotu 14. travnja u 13.25 sati. Štafetu palicu preuzet će na Martinskoj predstavnici Narodne omladine i ponijeti je do Poljane, gdje će biti prireden miting. Nakon što Štafetu budu pozdravili predstavnici političkih i društvenih organizacija, te JNA, Štafetu palicu preuzet će predstavnici JRM, koji će je ponijeti u pravcu Splita. Štafeta će krenuti iz Šibenika u 13.50 sati. Istovremeno stiže će na Poljanu i lokalne štafete s otoka i primorskih mjesti Šibenske općine, zatim štafete iz poduzeća, ustanova i škola. Lokalna štafeta Šibenske općine krenula je u nedjelju s otoka Žirja, najisturenjeg otoka Šibenskog područja i važnog punkta u doba narodnooslobodilačke borbe.

NON-STOP GUŽVA U NON-STOP PRODAVAONICI

Dvije majprometnije prodavanaonice mješovite robe u Šibeniku istovremeno su zatvorene radi preuređenja.

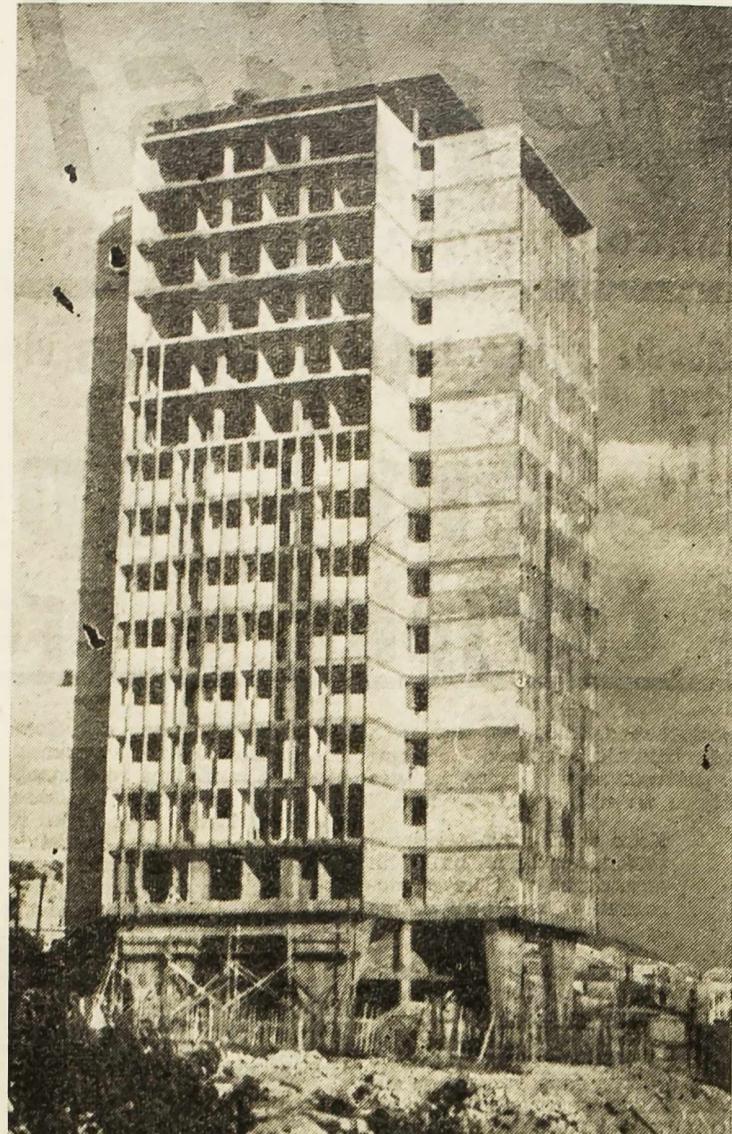

Izbori za radničke savjete

Proteklog tjedna započeli su izbori za radničke savjete u Šibenskim privrednim organizacijama. Novi radnički savjeti izabrani su u trgovackom poduzeću »Plavina« i u zanatskom poduzeću »Revija«. U pripremama za ove izbore primjećeno je, da su se kao nikad dosad angažirale sve društvene snage u poduzećima i u komuni, kao i Socijalistički savez, kako bi izvještaji o dvogodišnjem djelovanju organa radničkog upravljanja dali što potpuniju sliku života i rada u kolektivima. O tim izvještajima, nakon prethodne analize u radničkim savjetima, raspraviti će radni kolektivi na svojim sastancima. U njima će, pored situacije o poslovanju poduzeća, biti iznijet način raspodjele dohotka, kao i što su organi upravljanja postigli u daljnjem razvoju radničkog upravljanja (polozaj ekonomskih jedinica i prenošenje kompetencija s centralnih organa).

U svim privrednim organizacijama stavljeni su na uvid kolektivni kandidatne liste s popisom novih članova, o čijem se izboru prethodno raspravljalo na kandidacionim konferencijama. Predviđa se da će izbore za nove organe upravljanja biti dovršeni do kraja ovog mjeseca.

O pripremama za izbore nije se raspravljalo samo na godišnjim sastancima sindikalnih organizacija, već i na plenumima viših sindikalnih foruma, na kojima je preporučeno da se izbore prema mogućnostima obave po ekonomskim jedinicama. Isto tako razmotrena je društveno-politička aktivnost sindikata i organa upravljanja, kao i tehnička provođenja izbora. Kod polaganja računa o dvogodišnjem radu dosadašnjih radničkih savjeta prisustvovat će i članovi plenuma Kotarskog i Općinskog sindikalnog vijeća, te predstavnici organizacije Socijalističkog saveza.

Šibenski neboder

Prvi maj i Dan mladosti u šibenskom garnizonu

Majskie svečanosti — Prvi maj izraženo u zajedničkim nastupima i Dan mladosti — bit će i ove godine svečano proslavljen u lju, međusobnim posjetama, zajedničkim učešćem u raznovrsnim manifestacijama kao što je Stafeta mladosti i slično.

Samoinicijativa pripadnika JNA i ovoga puta došla je do punog izražaja. Vojnici su dali niz prijedloga kako da se ovi praznici što svečanije proslave. Između ostalog, preko vojničkih univerziteta bit će održano niz predavanja o ličnosti druga Tita, o njegovoj revolucionarnej borbi, o razvitku kulturno-zabavnog rada i slobodnih aktivnosti vojnika.

Vojnici, više nego ranije, užimaju iz vojničkih biblioteka na čitanje prigodnu literaturu kao na primjer: »Kratka historija Prvog maja«, »Naš Prvi maj«, »Priče o Titu« i slično.

Neposredno pred Dan mladosti, u kasarnama i građanstvu, bit će prikazani dokumentarni filmovi: »Dokumenti jednog života«, »Ovaj sud ne priznajem« i »Drvar«, koji govore o životu, radu i revolucionarnej borbi drugih mladih heroja u našoj revoluciji, učeštu omladine u izgradnji zemlje i savremenim težnjama mladog naraštaja. Pored toga, bit će izvedeno i nekoliko predstava sa prigodnim programima, usmenih novina, prigodnih razgovora starješina sa vojnicima i drugo. Organizirati će se i smotra kulturno-zabavnog rada i slobodnih aktivnosti vojnika.

Vojnici, više nego ranije, užimaju iz vojničkih biblioteka na čitanje prigodnu literaturu kao na primjer: »Kratka historija Prvog maja«, »Naš Prvi maj«, »Priče o Titu« i slično.

Neposredno pred Dan mladosti, u kasarnama i građanstvu, bit će prikazani dokumentarni filmovi: »Dokumenti jednog života«, »Ovaj sud ne priznajem« i »Drvar«, koji govore o životu, radu i revolucionarnej borbi drugih mladih heroja u našoj revoluciji, učeštu omladine u izgradnji zemlje i savremenim težnjama mladog naraštaja. Pored toga, bit će izvedeno i nekoliko predstava sa prigodnim programima, usmenih novina, prigodnih razgovora starješina sa vojnicima i drugo. Organizirati će se i smotra kulturno-zabavnog rada i slobodnih aktivnosti vojnika.

Na telefonski centrali

Sastanak Izvršnog odbora Kotarskog odbora SSRN Veća pažnja fizičkoj kulturi

Izvršni odbor Kotarskog odbora Socijalističkog saveza raspravlja je nedavno o stanju i dalnjem razvoju fizičke kulture na području kotara, zatim o nekim aktuelnim pitanjima u vezi sa boravkom stranih turista, o iseljeničkoj problematiki i na kraju o ovogodišnjoj proslavi 1. maja.

Fizička kultura na šibenskom području nije zauzeala ono mjesto koje joj po njenom značenju pridaje. Pošto na našem području nema dovoljno razumijevanja za potrebu fizičke kulture, bit će svakako potrebno da se iz osnova mijenja odnos prema takvoj aktivnosti koja ima veliko značenje u razvijanju zdravstvene i radne sposobnosti naroda i obrambene snage zemlje. Mnogo više nego do sada, trebat će voditi brigu da se osigura materijalna osnova za jedan širi razvoj fizičke kulture na našem kotaru. Bez stručnog kadra, igrača za masovni sport, dvorana i rekvizita, ne mogu se očekivati znatniji rezultati u fizičkom odgoju radničke, školske i seoske omladine.

Sva ta pitanja uskoro će se razmatrati na proširenom plenumu Kotarskog odbora socijalističkog saveza.

Iz godine u godinu sve veći broj stranih turista posjećuje našu zemlju. Ta činjenica zahtijeva da se riješi i neka politička pitanja u vezi boravka stranih gostiju u našoj sredini. Socijalistički savez, mora se priznati, nije o tome vodio dosad dovoljno računa. Strane turiste treba upoznati s prirodnim ljepotama

naše zemlje, ali nije sve u tome. Njih treba informirati o našoj revolucionarnoj prošlosti i pokazati im rezultate socijalističke izgradnje u našoj zemlji. Strane goste naročito treba upoznati s principom radničkog samoupravljanja i slično. Upravo zbog toga bit će potrebno da turističke organizacije i ustanove, uz pomoć Socijalističkog saveza, povedu brigu za ospozobljavanje vlastitog osoblja i dovoljnog broja vodiča, koji će biti u stanju da uspješno obavljaju svoj posao. U ličnom kontekstu s našim građanima i na svakom drugom mjestu, strani turisti treba da osjeće da se nalaze u socijalističkoj zemlji.

Jedino većim angažiranjem ko-

tara i komuna može se očekivati kvalitetniji napredak u radu s iseljenicima. Međutim, nosioci cijelokupne aktivnosti iseljenika koje treba osnovati tamo gdje postoje uvjeti. Socijalistički savez je, bez sumnje, u prvom redu pozvan da pruži veću pomoć u rješavanju raznovrsne iseljeničke problematike na našem kotaru. To se naročito očekuje od općinskih odbora Socijalističkog saveza sa čijeg se područja iselio veći broj lica. U pogledu održavanja veza s našim ljudima u inostranstvu, značajnu ulogu bi trebalo da odigra lokalni list.

Ovogodišnja proslava 1. maja trebala bi da bude što svećanija naročito zbog toga jer se održava u jubilarnoj 20-godišnjici stvaranja JRM i pomorštva. Organizacije Socijalističkog saveza i sindikata poradiće će na tome da ovogodišnja proslava 1. maja obuhvatiti što veći broj sela našeg kotara.

Tjedan borbe protiv slijepoće

Kotarski odbor Saveza slijepih kojih na ovom području organizirano djeluje već punih devet godina, razvio je široku djelatnost kako bi olakšao rad i život slijepih lica. U ovu organizaciju došao je učlanjeno 125 lica, od kojih je 25 upućeno na rehabilitaciju i daljnje školovanje. Dosad se uspjelo zapošljiti na području Šibena, a osmoro na teritoriju drugih hrvatskih kotara devet slijepih lica u zemlji. Sestrica so na-

U zajednici sa Kotarskim odborom Saveza gluhih uskoro će započeti građana stambenog objekta sa 12 stanicama cijela kojega je određena u Zadarškoj ulici. Uz veliko razumijevanje nekih radnih kolektiva Šibenika nješeno je pitanje stalnog zapošljavanja slijepih lica. U tom pogledu potrebno je istaći kolektive NO-a kotara i općine, zatim poduzeće elektroda i ferolegura i Bolnicu. Kako nas izvještavaju u Kotarskom odboru Saveza slijepih još ujvuk u neklim poduzećima ima otpora kad je u pitanju zapošljavanje slijepih lica.

Za svoj uspješan prologodišnji rad Šibenska organizacija bila je nagradena diplomom od strane Republičkog odbora Saveza slijepih.

Kao što smo već javili u toku je »Tjedan borbe protiv slijepoće« u čijem okviru je organizirano na ovom području više akcija.

POSTAVLJA SE ASFALTNI KOLOVOZ NA DIONICI PIROVAC—ŠIBENIK

Kako smo obaviješteni u utorak 10. o. mj. započeli su radovi na postavljanju asfaltnog kolovoza na dionici jadranske magistrale od Pirovca prema Šibeniku, na dužini od 23 kilometara. Gotovo svi zemljani radovi na toj dionici su završeni, a poduzeće »Asfalt« iz Rijeke premjestilo je svih članovima u vidi pomoći iznos u vrijednosti od 2 milijuna i 300 tisuća dinara. 25 lica dobiva stalnu socijalnu pomoć u visini od 2 do 4 tisuće dinara mjesечно, dok je 20 članova njihovih porodica zapošljeno u privredi.

Život koji više neće biti tužan

Hiljadama ratnih zarobljenika, oficira, podoficira i vojnika, koji se nisu vratile za vratu, srušili su se na zemlji, koljenima, jer sam to tada prvi put i doživjela. Prosto se da trenutak noge zanjihane same od sebe. Sviest je da nije mogla da nadhvadla. Ali on nije opazio. Za trenutak je zavladao tajac. Osurnula sam se tek tada na cijelu sobu. Ante Trlaja i Ante Baranović mora da su ležali lijevo od mene, zajpravo između mene i Milivoja. Ja ih u stvari nisam uspjela ni da uočim, jer već slijedećeg trenutka netko je zgradio nas dvoje preživjelih i počeo da nas gura i vuče prema vani. I agentima a samo nekoliko trenutaka poslije ja sam se slišala mrtvog Momčila. Ležao je našla pored njega. Priseban do ispred mene savijen u luku na kraju, ocijenivši situaciju, on mi je samo šapnuo: »Zakloni me, i tek što sam se to urđila, a činilo mi se da se to desilo u istom trenutku, Momčilo istupi naprijed sa pištoljem u perenim na jednog agenta i opali, a kad se ovaj srušio, opalo je i na drugog. U istom trenutku zapušće i oni. Već slijedećeg trenutka nikoga pred sobom nisam vidjela na nogama. Sjecam se samo Milivoja, koji mi je bio najudaljeniji i tad se nalazio uz sami zid gdje ga je ormar djelomično zaklonio. Ali pucnjava još nije bila prestala. Agenci su pušali iz ležećeg položaja. U stvari izgledalo mi je da ih je na zemlji daleko više nego što ih je bilo povrijedjenih, pa je očito da su se oni, da bi se što manje izložili opasnosti, već poslije prvog pucnjiva bacili na pod i odatle otvorili vatru.

Sve se odvijalo munjevitom brozinom. I pogibija naših drugova i saslušanje i mlaćenje, a proces koji je održao »Tribunale speciale« trajao je čitavu noć i slijedećeg dana do podne. A na samom sudenju, fašistički tužilac više put se bijesno navraćao na zgužvani papiric s dnevnim redom, i to baš na njegovu drugu tačku — sabotažu, kao da je našljučivao da je to upravo ono što nepokoren grad spremio.

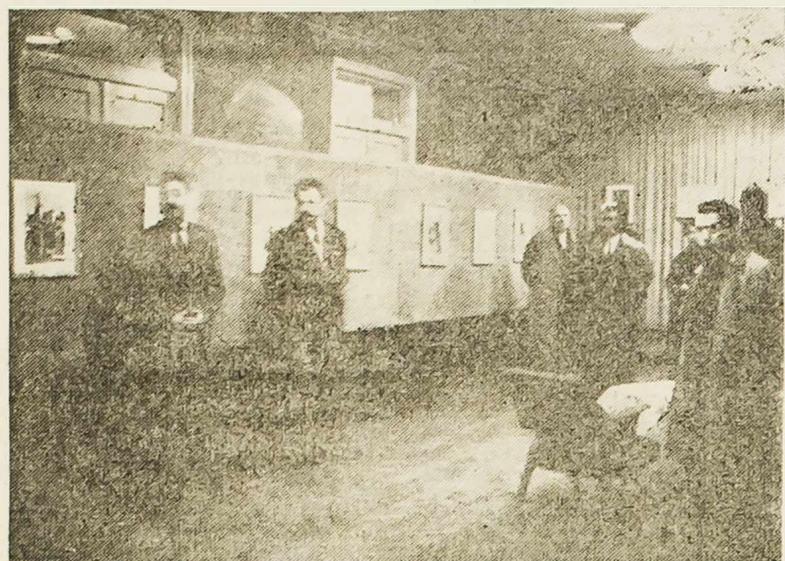
Darija TUNGUR-MANOJLOV

O njihovom životu u tudini mi dosta znamo. Znamo one naše »sretneike«, koji se muvaju oko vozova što pristižu iz Jugoslavije na stanice Trsta, Minhenha, Beča, Paniza i drugih svjetskih gradova, jer oblijeću oko nas i nude nam »dobra«, »jeftinu« inozemnu robu. Znamo za takve kojih su do rata bili oficir kraljevske vojske pa su poslije rata, ne želeći da se vratre, postali sudopere po bolničama, gorosjeće, čistači ulica. Znamo i za takve koji su krili svoj gorkar život u tudini, slijekali se pored budih automobilu i slali svojima fotografije da vide kako »slijepo« žive. Poznate su tužne sudbine naših ljudi izvan granica zemlje svoga zavičaja. Život svakog emigranta, pa makar kako da mu je u tudini, ispunjen je sjetom, duševnim bolom i čežnjom za svojim ognjištem, onim što zovemo nostalgiju. Pogotovo to mora da je teško onima koji su mislili da više nikada neće i smjeti da se vratre. A sada? Sada to više nije nemoguće. Što više veoma je lako i jednostavno.

Naša predstavništva u inozemstvu rado će pomoći svima koji svoju savijest nisu pretežno ogriješili. Svima koji nisu takvi i treba pomoći, treba im pružiti obavještenja i objašnjenja, koja već u velikom broju traže, treba im priskrbiti u susret da ostvare prava koja im Zajednica amnestije daje, pa neka žive gdje god hoće, na polju ili u Jugoslaviji, gdje ih je volja, ali neka se jugoslavenski građani, neka svoj zavičaj i državu potpuno osjećaju kao svoje. Neka životom koji nije tužan, — emigrantski. T. M.

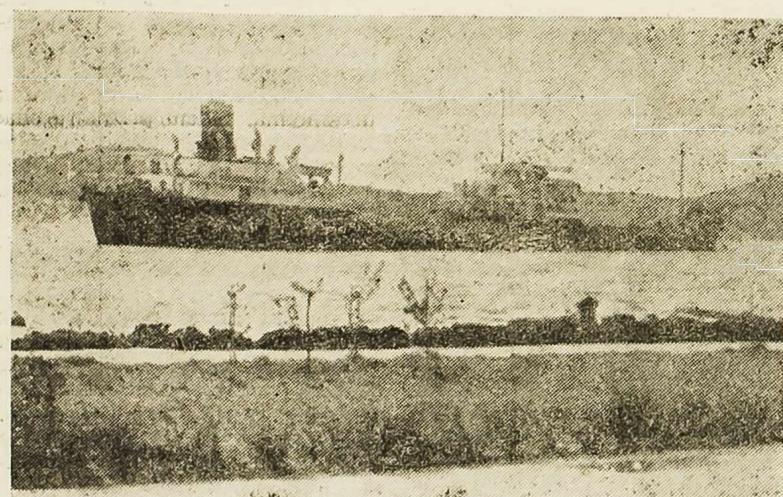
foto-kronika

U subotu je u velikoj dvorani Društvenog doma otvorena izložba slikara - amatera Radivoja Novaka. Na izložbi je prikazano oko trideset akvarela i nekoliko crteža. U prisustvu javnih i kulturnih radnika izložbu je otvorio predsjednik Savjeta za kulturu NO općine profesor Ivo Ljivaković.

Prošlog tjedna oputovala je na 10-dnevnu ekskurziju u Grčku grupa od 17 studenata Pedagoške ekademeije u Šibeniku. Ekskurzisti će posjetiti glavna turistička i historijska mesta u Grčkoj. Ovo putovanje poslužiti će studenata za njihov kasniji rad u historijskim grupama. Izletnici predvode profesori Franjo Dujmović i Tomislav Erak.

Operativna obala poduzeća »Luka« Šibenik već je duže vrijeđe stalno zauzeta, pa se u nedostatku vezova brodovi moraju sidriti u luci, zbog čega nastaju znatne materijalne štete. Da bi se to donekle izbjeglo potrebno je bar donekle istovariti teret u manjoj količini, dok se ne oslobođi koji vez. Na slići: Brod »Transwirren« sa 17.000 tona pšenice na sidrištu. (J. C.)

Istina je da nemamo dovoljno specijalnih igraališta ni terena za igru i razonodan djece. Stoga nije slušaj da nam djeca u tu svrhu koriste i prostore koji imaju savim drugu namjeru. Igranje loptom na Trgu Republike ne predstavlja nikakvu rijetkost, pa smo već naviknuti da ovakve prizore svakodnevno promatrajmo. Ne samo da ovo narušava ambijent, već preaslavlja i stalnu opasnost za stakla na Vjećnicu.

11-godišnji učenik prevezan u Ljubljani na liječenje

Uz pomoć uprave šibenske bolnice i Jugoslavenske ratne mornarice u Šibeniku je krajem prošlog tjedna aterirao hidroavion, kojim je prevezan u Ljubljani na daljnje liječenje 11-godišnjeg Goran, sin Špire Milet, šofera iz Šibenika. Goran je prilikom pada na željezničkoj stanici teže vanjem umjetnog bubrega.

Privredne organizacije trebale bi učestvovati u financiranju šibenskih stručnih škola

Problemi školstva na području šibenske općine raznoliki su i njihovo rješavanje nije nimalo jednostavno. Dok s jedne strane stalni priliv učenika sili na otvaranje nekih novih škola drugog stupnja, na drugoj strani opet nismo činjenicu da one već postojeće rade s ograničenim materijalnim sredstvima, u neprilikama prostorijama i s nedovoljno stručnog kadra. Ta dilema, ne budući i ne tako bezazlena, tema je o kojoj se u posljednje vrijeme veoma mnogo govori.

Svi se slažu da bi Šibeniku bila potrebna još jedna srednja škola. U prilog tome govori činjenica da će ove školske godine tri tisuće učenika završiti osnovnu školu na teritoriju kotara, a kapaciteti postojećih škola drugog stupnja za prvi razred su oko 1500 učenika. Kamo s ostalima? Bilo je prijedloga da se otvori jedna srednja tehnička škola. Samo, i tu se javljuju izvjesni problemi. Naime, treba računati kolike su sadašnje i buduće potrebe za takvim stručnim kadrom. Da li će učenici poslije svršetka školovanja moći naći zaposlenje u privrednim organizacijama šibenskog industrijskog bazena? Neće li se nakon nekoliko generacija poduzeća »zasititi« tehničara koji završe tu školu?

Ali ako i dođe do otvaranja srednje tehničke škole — jer jedino ona dolazi u obzir — nameće se pitanje odakle i kako finansirati rad te škole. Materijalnih sredstava za sada nema, a nije vjerovati ni da će ih uskoro biti više. Istina, u novoformirani Fond za školstvo slijedi se oko 50 milijuna dinara, ali ne treba zaboraviti ni stanje u kojem se sada nalaze postojeće šibenske srednje škole. Postavlja se sasvim opravданo pitanje da li ima smisla otvarati novu školu, a ovo sadašnje ostaviti da radiće u manje-više teškim uvjetima. Međutim, jedna stvar dosad još

Iz murske zadruge

Vidni rezultati

Zadruga je u 1957. godini imala 7 obračunskih jedinica i ostvarila je promet od 64,5 milijuna dinara. U prošoj godini broj obračunskih jedinica popeo se na 12, dok je bruto promet iznosio 140 milijuna dinara. Glavni dio prometa ostvaren je u trgovini i ugostiteljstvu, te onim privrednim djelatnostima koje su usko povezane s prilivom turista.

U prošloj godini je i uljarna ove zadruge vrlo uspješno poslovala. U roku od 50 dana, uljarna je prerađala preko 20 vagona masline i ostvarila promet od gotovo 4 milijuna dinara. U buduće, kako izjavljuju rukovodioци zadruge, poklonit će se posebna pažnja radu ove uljare da bi on bio što kvalitetniji.

Predviđa se i nabavka moderne opreme sa separatom za proizvodnju kvalitetnog ulja. Osim toga, uljarna će u idućoj godini raditi na električni pogon. Njegovo djelovanje bilo je započeno u Zagrebu, na Svetušilištu, u Kninu i okolicu, gdje je politički radio, donosio i rasturao ilegalne materijale, okupljao omladinu, radnike i seljake, učio ih i podstičao na borbu.

Proustaški elementi znali su za njegov rad. Zato je bio na spisku mračnih sila kojih su ga odlučile likvidirati.

Smrt Krste Ljubičića ogorčila je sve njegove drugove, sve progresivne ljude u čitavoj zemlji. To se najbolje vidjelo prilikom isprajala njegovih posmrtnih ostataka. U pogrebnoj povorci isle su u zbijenim redovima hiljade građana Zagreba, studenata, radnika i pripadnika ostalih profesija. Napredni studenti potpisali su se za prevoz Krstina tičela do Knina i njegovu sahranu. Mnogo vijenaca iz mnogih krajeva položeno je na njegov odar. Do Knina su Krstu dopratile njegovi drugovi. Ostalima koji su putovali vlakom policija je zabranjivala izlazak iz vagona. I pak mnogi su izmakli policiji i žandarima i učestvovali sahrani.

Zadruga u ovoj godini vrši pripreme u cilju proglašenja svoje djelatnosti. U tu svrhu započelo je nastavljanje pličaka u predjelu Butina gdje će se izgraditi pogon za proizvodnju svih vrsta konopa.

KAZALIŠNI SAVJET KAZALIŠTA MLADIH ŠIBENIK

raspisuje

NATJEČAJ

za popunu slijedećih radnih mesta

1. JEDNOG BALETNOG PEDAGOGA
2. JEDNOG FOLKLORNOG KOREOGRFA
3. TAJNIKA KAZALIŠTA

Uvjeti: odgovarajuća školska spremi i najmanje 3 godine prakse.

Plaća po zakonu o plaćama javnih službenika i umjetničkog osoblja. Umjetnički dodatak i položajna plaća po dogovoru.

Molbe s kratkom biografijom i podacima o kretanju u službi dostaviti do 25. IV 1962. godine Kazališnom savjetu kazališta mladih Šibenik.

S tim je u uskoj vezi i rad dvojice postojećih srednjih škola — Škole učenika u privredi i Metalurško-tehnološke škole. Iako se svršeni učenici tih dviju škola gotovo isključivo zapošljavaju u privrednim organizacijama u šibenskoj općini, dosad ni jedno poduzeće nije na sebe preuzeo ni najmanju obavezu za financiranje tih škola. Kada bi do toga došlo, a ne može se tvrditi da tako ne bi moglo biti, riješio bi se dijelom problem nastavljanja školovanja učenika koji su završili osnovnu školu, a uporedo s tim namaknula bi se sredstva za saniranje ne tako zavidne situacije u školama prvog i drugog stupnja u šibenskoj komuni.

Sve su to stvari o kojima bi trebalo ozbiljno misliti. Istina, u posljednje vrijeme u tom smislu i učenici su neki koraci, kojih će, ne sumnjamo u to, pomoći da se danas veoma aktuelni, i bez uveličavanja akutni problemi nastavljanja školovanja svršenih učenika osnovnih škola što prije, jednostavnije, svršishodnije i lakse riješi.

A da će iznalaženja najboljeg puta mnogo ovisiti o zrelosti i stupnju društvene odgovornosti upravljača u našim privrednim organizacijama nije potrebno ni naglašavati. A što se nas tiče uverjeni smo da će se stvar riješiti na opće zadovoljstvo. (B)

Uz 25-godišnjicu pogibije Krste Ljubičića

Proljeće je unišlo u veliki grad u kojem su se rascvale voćke po vrtovima i počelo zeleniti u alejama.

Tako isto budila se priroda i u okolini malog gradića pod Dinarom. Krika je žuborija i lagano promicala između obala u blizini kuća studenta Krste Ljubičića koji se nalazio u Zagrebu.

Jednog takvog proljetnog dana, pred 25 godinama, organizirana grupa klerofašista bodežima je zaustavila kucanje jednog plenumnog srca.

Postojeći dokument o tome svjedoči i pozori: «14. travnja 1937., u 12 sati. Mjesto ubistva: Zagreb, Studentiški dom. Uzrok smrti: ubodna rana srca sa krvenjem».

Izvršioc tog strašnog zločina bili su poznati frankovci: Grga Freš, Franjo Nevistić, Slavko Kaštelan, Turatić, Sažović i Jelić.

Krsto Ljubičić bio je istaknuti omladinac, zadajan naprednim idejama, aktivni politički radnik koji je dosljedno izvršavao parsijske zadatke i vodio beskompromisnu borbu protiv frankovaca i ostalih reakcionarnih grupa.

Njegovoj djelovanju bilo je započeno u Zagrebu, na Svetušilištu, u Kninu i okolicu, gdje je politički radio, donosio i rasturao ilegalne materijale, okupljao omladinu, radnike i seljake, učio ih i podstičao na borbu.

Proustaški elementi znali su za njegov rad. Zato je bio na spisku mračnih sila kojih su ga odlučile likvidirati.

Smrt Krste Ljubičića ogorčila je sve njegove drugove, sve progresivne ljude u čitavoj zemlji. To se najbolje vidjelo prilikom isprajala njegovih posmrtnih ostataka. U pogrebnoj povorci isle su u zbijenim redovima hiljade građana Zagreba, studenata, radnika i pripadnika ostalih profesija. Napredni studenti potpisali su se za prevoz Krstina tičela do Knina i njegovu sahranu. Mnogo vijenaca iz mnogih krajeva položeno je na njegov odar. Do Knina su Krstu dopratile njegovi drugovi. Ostalima koji su putovali vlakom policija je zabranjivala izlazak iz vagona. I pak mnogi su izmakli policiji i žandarima i učestvovali sahrani.

Nad otvorenim grobom govorili su istaknuti studenti, a od Kninjana i Ive Martinović, obučarski radnik.

Povodom smrti Krste Ljubičića stampan je spomen-letak, obrisujući cimni okvirom. Pod slikom koja je izradena po onoj sa Krstina Indeksom, pisalo je:

»Koste Ljubičić student prava četvrtine godine, borac za demokratske slobode, pad je u Studentskom domu kao žrtva fašističkog terora 14. aprila 1937.«

Roditeljima palog omladinca-revolucionara upućena je Knjiga saučešća sa hiljadama potpisima radnika, studenata, seljaka, kulturnih radnika i javnih profesija. U zaglavljiju knjige stoji: »Duboko diniuti — vašom nesrećom koju smo stramato nesrećom čitavog hrvatskog naroda i ogromnim odvratnim zločinom fašističkih ubojica, izražavamo vam saučešće. Između mnogih tih potpisa nalaze se imena Vladimira Balkarića, Ognjena Price, Stevana Galogaže, Pavla Gregorića, Maksu Baće, Bernot (Tomšić) Viđe, Sergeja Krajgera, Lidiije Šentjurc, Vase Bogdanova, Lea Matesa, kipara Augustinčića, Vježkovske Afrića i mnogih drugih.«

»Nenarodni, reakcionarni i nekulturni elementi, razbojnici, koji prebijaju hrvatske omladince, na njihov groblju bit će položeni vijenaci. (m)

film

Smrtnosni udarac

TALIJANSKI FILM. REŽIJA:
PAOLO HEUSCH

Ovo je trebalo da bude kao neka kritika prilika u profesionalnom bošku, koje su često na ivici kriminala, kako su već mnogi slučajevi, naročito u Americi, pokazali. Da su se autori čvrsto držali toga i stvar temeljito obradili, iznoseći smjelije na površinu sjaj i bijedu onih koji sport pretvaraju u zanat i biznis, film bi sigurno bio daleko vrijedniji. Ali, zahvaljujući melodramskim epizodama i skretanjima na druge, sporednje kolosijeke, oštrica kritike se tuplica, te je krajnji efekat bio prilično blijeđ. Očito je da dobra ideja nije dosegla u prave ruke, kako u pogledu scenarija, tako i režije. Glumački trio (Maurizio Arena, Giovanna Ralli i Tiberio Mitrì), sam po sebi inače dosta dobar, potpuno se utopio u slabostima scenarija i režije.

Prepušteni smrti

POLJSKI FILM. REŽIJA:
CZESLAW PETELSKI

Ovaj film ipak nije zasluzio da već nakon drugog dana bude skinut s programa. Doduše u njemu je svemračno i teško i tek na kraju se probije jednostavljivanje sa likom kojeg je tumačio i ovog puta savršeno. To je, međutim, i Kim Novak. Ako kažemo da ju se moglo podnijeti, onda je to s obzirom na njene skromne sposobnosti sasvim dovoljno.

— b —

